

FENOMÉN OČEKÁVÁNÍ VE VZTAHU RODINY A ŠKOLY

THE PHENOMENON OF EXPECTATIONS IN THE RELATIONSHIP BETWEEN THE FAMILY AND THE SCHOOL

Dačevová Radmila

Klíčová slova: očekávání, rodina, základní škola, učitel, kvalitativní výzkum, rozhovor, rámcová analýza

Key words: expectation, family, primary school, teacher, quality research, interview, frame analysis

Termín očekávání v psychologii zavedl představitel experimentální psychologie Wilhelm Wundt, který ho chápal jako předjímání určitých procesů, dějů nebo jevů, které teprve nastanou. Sociologické publikace odkazují při definici pojmu očekávání též k pojmu role. Součástí role je určitý způsob chování, který se očekává od jedince. Za jediný den každý člověk sehraje řadu rolí. Některé jsou dlouhodobé, jiné krátkodobé. Promítá se do nich řada aspektů, dosavadních zkušeností, vzdělání či kvalifikace. V roli rodiče jsou to též očekávání ve vztahu ke škole, k učiteli, k hodnocení, která mohou mít různou intenzitu.

Cílem mého příspěvku bylo zjistit, jaká jsou očekávání rodičů ke škole před vstupem jejich dítěte do základní školy. Výzkumné šetření bylo realizováno v rámci předvýzkumu mé disertační práce zaměřené na fenomén očekávání ve vztahu rodiny a školy. Hlavní výzkumnou otázku jsem formulovala následovně: Jaká je reálná podoba očekávání rodičů ke škole před vstupem dítěte do základní školy? Ke zjištění výsledků jsem zvolila polostrukturovaný rozhovor. Rozhovory jsem realizovala v lednu–červnu 2017 se 7 rodiči (matkami) dětí předškolního či mladšího školního věku a trvaly 15–45 minut. Pro zpracování a vyhodnocení získaných dat z rozhovorů jsem využila rámcovou analýzu, kdy jsem si předem stanovila oblasti - výběr a kritéria výběru školy, informace o škole, typ školy, očekávání od školy, nenaplněná očekávání, ideální učitelka a ideální rodič.

Průměrný počet dětí v jedné rodině byl 2 děti. Výběr školy probíhal společně s manželem. Kritéria výběru byla - vzdálenost, kamarádi, starší sourozenec, doporučení. Při výběru školy rodiče vycházeli z informací na webových stránkách škol a upřednostňovali státní školu. V případě vzdělávacího programu se většina přiklání ke „klasické výuce“. Očekávání rodičů od školy byla různá a promítala se v kritériích pro výběr školy. Nenaplněná očekávání vedla u dvou rodin ke změně školy. Ideální učitelku si představovali různě, věk nerozhodoval.

Ideální rodič by měl mít dle zjištění zájem o školu.

Abstract: The aim of my contribution was to find out what parents expect from the school before their child enters primary school. The examined sample was the parents of children of preschool and younger school age. To get the data I chose a semi-structured interview. I used a dictaphone to record the conversation. The recordings were then rewritten, data analysed and evaluated using a framework analysis. I used the data from the areas I set myself (school choices and criteria, school information, school type, school expectation, unfulfilled expectations, ideal teacher, ideal parent). Based on these topics and subtopics I created a table for each area into which I recorded the data units. The research was carried out in the framework of the pilot investigation of my dissertation focused on the phenomenon of expectations in the relationship between the family and the school.

Literatura/References:

- Průcha, J. (2015). *Česká vzdělanost. Multidisciplinární pohled na fenomén národní kultury*. Praha: Wolters Kluwer. Rabušicová, M., et. al. (2004). *Škola a /versus/ rodina*. Brno: MU.
- Walterová, E. et al. (2010). *Školství – věc (ne)veřejná? Názory veřejnosti na školu a vzdělávání*. Praha: UK Karolinum.